

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 548/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Vladimírom Komanom, 17. novembra 31, Stará Ľubovňa, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 44 ods. 2 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7 C 325/2015 z 23. februára 2018, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23 Co 62/2018 z 27. februára 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 260/2019 z 29. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 20 ods. 1, čl. 44 ods. 2 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 325/2015 z 23. februára 2018 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Co 62/2018 z 27. februára 2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 260/2019 z 29. júla 2019 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sa na okresnom súde domáhali proti žalovanej obci [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) odstránenia kanalizácie, ktorá prechádza cez pozemky vo vlastníctve sťažovateľov (jeden pozemok je vo výlučnom vlastníctve sťažovateľa a druhý pozemok majú sťažovatelia v bezpodielovom spoluvlastníctve).

Sťažovatelia uviedli, že cez ich pozemky bola v minulosti bez potrebnej dokumentácie a povolenia vybudovaná kanalizácia na odtok dažďovej vody, cez ktorú v súčasnosti preteká aj splašková voda, ktorá presakuje do pôdy, zapácha a znehodnocuje ich pozemky. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia majú v pláne pozemky využiť ako stavebné, žiadali od žalovanej obce odstránenie kanalizácie, resp. jej prekládku na nimi navrhnuté pozemky vo vlastníctve žalovanej. Na podporu svojich tvrdení sťažovatelia

v konaní predložili protokol o skúške, dohodu medzi obcou a sťažovateľmi, podľa ktorej sa žalovaná zaviazala do konkrétnej doby odstrániť kanál z predmetného pozemku, a tiež navrhli vypočutie niekoľkých svedkov.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľov na odstránenie kanalizácie zamietol, ďalším výrokom určil, že na pozemkoch sťažovateľov spočíva vecné bremeno pozostávajúce z práva vedenia kanalizácie vo vlastníctve žalovanej, a napokon sťažovateľom uložil povinnosť uhradiť žalovanej trovy konania.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti popísali priebeh konania pred všeobecnými súdmi a uviedli časti odôvodnení jednotlivých napadnutých rozhodnutí, s ktorými nesúhlasia. Sťažovatelia vnímajú porušenie svojich práv predovšetkým v záveroch súdov, ktoré považujú za rozporné, založené na nepravdivých tvrdeniach žalovanej. Sťažovatelia tiež nesúhlasia so „zriadením vecného bremena“ z dôvodu, že toto nie je nevyhnutné, keďže je možné vykonať preloženie kanalizácie. V ďalšom uviedli zbytočnosť rozsiahleho dokazovania o možnosti preloženia kanalizácie, pretože žalobou bolo požadované jej odstránenie.

V závere ústavnej sťažnosti požadovali sťažovatelia odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí, ktorý neodôvodnili.

5. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „*Základné právo [redacted] a [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20*

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na ochranu životného prostredia podľa čl. 44 ods. 3, ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 260/2019 zo dňa 29.07.2019, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23Co/62/2018 zo dňa 27.02.2019 a rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7C/325/2015 zo dňa 23.02.2018.

2. K porušeniu práv sťažovateľov došlo nerešpektovaním základných zásad civilného sporového poriadku ako aj hmotnoprávných noriem Občianskeho zákonníka, stavebného poriadku a predpisov na ochranu životného prostredia.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 260/2019 zo dňa 29.07.2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23Co/62/2018 zo dňa 27.02.2019 a rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7C/325/2015 zo dňa 23.02.2018 sa zrušuje a vec vracia Okresnému súdu v Starej Ľubovni na nove prejednanie a rozhodnutie.

4. priznal sťažovateľom trovy konania...“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

10. Podľa čl. 44 ods. 2 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 44 ods. 3 ústavy každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

13. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podstata tvrdení sťažovateľov o porušení práv je spojená s nesúhlasom s výsledkom konania spočívajúcim v zamietnutí žaloby. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti poukázali na konkrétne závery všeobecných súdov, s ktorými nesúhlasia a považujú ich za rozporné.

III.1 K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu

17. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku okresného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

18. Proti rozsudku okresného súdu sťažovatelia podali odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľov podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2 K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu

19. V rámci predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd so zreteľom na sťažovateľmi uplatnenú argumentáciu konštatuje, že ústavnú sťažnosť je potrebné aj v tejto časti odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie ústavným súdom.

20. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti predniesli argumenty totožné s námietkami uplatnenými v dovolaní (namietali najmä, že okresný súd ani krajský súd nevykonali všetky nimi navrhnuté dôkazy, v dôsledku čoho dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a nadväzne tento skutkový stav nesprávne právne posúdili).

21. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení (hoci ním dovolanie sťažovateľov odmietol) uvedenou námietkou sťažovateľov ústavne udržateľným spôsobom v bodoch 9 a 10.2 odôvodnenia napadnutého uznesenia zaoberal.

Pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie právnej veci sťažovateľov krajským súdom, najvyšší súd preskúmal námietky sťažovateľov a opätovne sťažovateľom vysvetlil právny stav v bodoch 14 a 15 uznesenia najvyššieho súdu.

22. Berúc do úvahy závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia v konaní pred ústavným súdom opakovane predostierajú

argumenty, ktoré už boli najvyšším súdom riadne vyriešené, a teda v tomto smere bola právam sťažovateľov ústavnoprávna ochrana (čl. 127 ods. 1 ústavy) poskytnutá.

III.3 K namietanému porušeniu práv uznesením najvyššieho súdu

23. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého posúdenie podmienok dovolacieho konania patrí v zásade do právomoci dovolacieho súdu (m. m. II. ÚS 324/2010, I. ÚS 593/2017). Ústavný súd rešpektuje záver najvyššieho súdu o tom, že nevykonanie všetkých dôkazov navrhnutých sťažovateľmi a navyiac v prípade, že toto súdy nižších inštancií riadne odôvodnili, nespôsobuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, takže automaticky nezakladá prípustnosť dovolania (bod 10 napadnutého uznesenia).

Najvyšší súd sa tiež zaoberal časťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP a sťažovateľom plne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia tejto časti dovolania (bod 14 napadnutého uznesenia).

Navyše, najvyšší súd sťažovateľom (napriek právnomu zastúpeniu) vysvetlil aj právny stav v súvislosti s výrokom okresného súdu o vecnom bremene.

24. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľov odmietol. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd preskúmal rozsudky okresného súdu a krajského súdu, ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľmi uplatnené dovolacie dôvody a tieto riadne vyhodnotil.

Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

25. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

26. Odmietnutie dovolania sťažovateľov nemožno teda považovať za zjavne arbitrárne alebo ústavne neudržateľné, a preto ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť. Bolo preto bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov (odklad vykonateľnosti), a teda ústavný súd ústavnú sťažnosť z dôvodov podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu